

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

KATEDRA ANGLICKÉHO JAZYKA A LITERATURY PedF UK

Autor práce:	Bc. Šárka Helebrant
Název práce:	Developing Critical Literacy: Postcolonial Literature in English Lessons of Upper Secondary Schools
Vedoucí práce:	Mgr. Martin Mikuláš, PhD.
Rok odevzdání:	2021
Rozsah práce:	85 stran
Posudek:	☒ vedoucího práce ☐ oponenta
Autor posudku:	Mgr. Martin Mikuláš, PhD.

	Posuzovaná oblast	Zvažovaná kritéria	Body (0-5) ¹
1.	Odborný kontext	Orientace v pojednávané problematice, odborné zázemí a širší přehled o disciplíně, znalost a uplatnění odborné terminologie, reprezentativnost a aktuálnost použité odborné literatury, variabilita odborných zdrojů a schopnost jejich syntézy	3
2.	Výzkum	Stanovení a splnění cílů, formulace hypotéz, vhodnost a relevance metod a zvolených postupů, jasnost formulace a interpretace závěrů práce	1
3.	Struktura a forma	Přehlednost struktury, členění, řazení a proporčnost kapitol a oddílů, návaznost a provázanost textu, konzistentnost úpravy práce, odpovídající rozsah práce, poznámkový aparát, adekvátnost a provedení příloh, odpovídající úroveň citační	2
4.	Jazyková úroveň	Celková úroveň jazykového projevu, přesnost, rozmanitost a čtivost formulací, absence gramatických, lexikálních a pravopisných nedostatků, úroveň odborného stylu	3
5.	Věcná správnost a přesvědčivost	Hloubka a kvalita provedených analýz, faktická, věcná a obsahová správnost, podloženost, aktuálnost přístupů, schopnost argumentace a kritického myšlení, schopnost náležitě formulovat a interpretovat zjištění	2
6.	Originalita	Přínos práce, samostatnost zpracování, původnost myšlenek, kreativita a zaujetí danou problematikou, možnosti dalšího rozvíjení, celková náročnost a pracnost, potenciál práce (navázání na výzkum či aplikace jeho výstupů v praxi)	2

Celkové zhodnocení práce (včetně kritických výhrad):

Práce diplomantky Šárky Helebrant se zabývá aktuálním tématem rozvoje kritické gramotnosti a zapojením postkoloniální literatury do výuky anglického jazyka. Obě oblasti (kritická gramotnost a postkoloniální literatura) a jejich vzájemné spojení by mohly skýtat potenciál pro vytvoření přínosné práce.

Sama autorka specifikuje záměr své badatelské práce dvěma cíli (str. 34): 1) zvýšit povědomí studentů o Jihoafrické republice (znalost reálií) a zvýšit jejich jazykovou úroveň (proficiency level) a 2) pomocí vhodně zvoleného díla z kánonu postkoloniální literatury a práce s ní ověřit, zda tato aplikace ve školní třídě (3. ročník gymnázia) zvyšuje kvalitu kritické gramotnosti studentů.

S ohledem na zvolené cíle vyjadřuje vedoucí práce následující výhrady:

- 1) Způsob, jakým byla objektivně měřena přidaná hodnota v osvojení reálií a jazykové úrovně, není zřejmý. Autorka práce využila v pre-testování a post-testování rozsáhlý dotazník (str. 37), ve které se vyskytují otázky různého typu a zaměření. Vedoucí práce však postrádá položky, které by se na měření jazykové úrovně explicitně zaměřovaly.
- 2) Stejná obava se objevuje u druhého cíle, tedy měření přidané hodnoty kvality kritické gramotnosti studentů. Z použitých otázek se totiž zdá, že se diplomantka dotazovala a spíše měřila “znalosti/povědomí o konceptu” kritické gramotnosti a postoje studentů k těmto

¹ Bodové hodnocení na škále 1-5 (5 bodů maximum), 0 bodů z jedné či více posuzovaných oblastí automaticky znamená, že práce není doporučena k obhajobě.

pojmu. Zdá se tedy, že se nejedná přímo o měření samotné schopnosti uplatňovat kritickou gramotnost.

Tento rozpor vedoucí práce pozoruje v celé linii cíle - hypotézy - nástroj objektivního měření - závěr. Některé závěry (pro příklad citujme: *“The variety of answers show that the students activated their critical thinking skills, and in many cases, they were able to support their claims with evidence.”*, str. 65) se zdají být napřiměřené a neopodstatněné.

Jako pozitivní aspekt této práce lze hodnotit vlastní realizaci výuky se zapojením ukázky koloniální literatury ve výuce. Diplomantka nabízí jejich popis a použité pracovní listy a aktivity.

Realizace výzkumu v konkrétní jazykové třídě však naráží na omezený vzorek studentů (v počtu 14) a jejich izolovanost (pouze jedna třída), která tedy neumožňuje porovnání výsledků s jinými (kontrolními) skupinami. To však sama diplomantka kriticky hodnotí jako negativum své práce. Práci zpracovávala v době COVIDOVÉ karantény, a měla tak v tomto ohledu jen omezené možnosti. Vedoucí práce k tomuto nezpochybnitelnému faktu přihlíží.

Celkový dojem z práce poněkud kazí drobné chyby jazykového charakteru (např. absence členu u Czech Republic, str. 34) a závažnější systematické nerespektování pravidel o souslednosti časové (např. str. 39, 40, 41 a další). Práce jeví znaky přehlednosti, nicméně chybí číslování kapitol. Seznam literatury obsahuje řadu zajímavých a relevantních citovaných děl, které ovšem v práci citovány nebyly (např. Aegerter (1997), Chowdhury (1992), ad.) Naopak chybí dílo (Cesty pedagogického výzkumu, nakl. Paido), které bylo diplomantce explicitně doporučeno pro zpracování metodologie výzkumu.

V neposlední řadě je potřeba upozornit, že diplomantka nevyužila možnost konzultovat literární část svého výzkumu s odborníci na oblast literární vědy, PhDr. Terezou Topolovskou, PhD., což byla jedna z podmínek zadání a vedení této práce. S vedoucím byla práce konzultována ve svém celku až několik dní před jejím odevzdáním do systému.

Témata a náměty k diskusi při obhajobě

Vedoucí práce podmiňuje uznání práce detailní analýzou následujících klíčových otázek během její ústní obhajoby:

- 1) Jaký je vztah gramotností, zejména kritické gramotnosti, k přesněji definovaným pojmům znalost, dovednost a kompetence (z oborů pedagogiky, didaktiky a kognitivní psychologie). Jak diplomantka sama kritickou gramotnost vymezila a jak z tohoto vymezení vycházela při komponování měřicího nástroje (dotazník)?
- 2) Které položky (konkrétně!) jejího dotazníku ověřují splnění 1. a 2. cíle, který si diplomantka ve své práci stanovila? Jak měřila tyto koncepty v kvantitativním smyslu, jak je podpořila kvalitativní analýzou? Jaké objektivní (!) závěry lze z této analýzy činit?
- 3) Jak by diplomantka objektivizovala své měření (dle zásad pedagogicko-psychologického výzkumu) v ideálních podmínkách (mimo období karantény)? Jaké další nástroje by mohla použít, aby objektivně změřila přidanou hodnotu a vliv své výuky na rozvoj kritické gramotnosti?

Práci tímto doporučuji nedoporučuji k obhajobě.²

Datum: 10. září 2020

Podpis:

² Výsledná známka zahrnuje hodnocení posudku vedoucího práce, hodnocení posudku oponenta a hodnocení výkonu studenta v průběhu obhajoby.